

ב"ה

פרשת וירא

ללמדך שכל המבקש רחמים על חברו
והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה
וירא רש"י כא, א.

שלושים שנה התעכבה לידתו של יצחק עד שבא אברהם והתפלל על אבימלך

"וה' פקד את שרה וגו'", מפרש רש"י "סמך פרשה זו ללמדך שכל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחילה, שנאמר ויתפלל וגו' וסמך ליה וה' פקד את שרה, שפקדה כבר קודם שריפא את אבימלך" (בראשית כ"א א.).

...הנה, אף על פי שכבר הבטיח הקב"ה לאברהם ששרה תלד, ואם כן, גם לולי תפלת אברהם על אבימלך היה הקב"ה צריך לקיים את הבטחתו – אף על פי כן מדגיש רש"י שפקידת שרה היתה על ידי תפלת אברהם על אבימלך:

הבטחת הקב"ה לאברהם היתה כבר בברית בין הבתרים, כפי שממשיך רש"י: "כאשר דבר... והיכן הוא דיבור... היה דבר ה' אל אברם בברית בין הבתרים, ושם נאמר לא יירשך זה וגו', והביא היורש משרה".

זאת אומרת, שאף על פי שהיתה הבטחה בברית בין הבתרים, אף על פי כן, עבר משך זמן רב (כמה וכמה שנים, ולדעת רש"י - שלושים שנה) שעדיין לא נתקיימה הבטחה זו. ולעומת זאת - כאשר התפלל אברהם בעד אבימלך, נפקדה שרה תיכף ומיד, "קודם שריפא את אבימלך".

...ובזה מודגש ביותר גודל העילוי ד"כל המבקש רחמים על חברו" – כי הבטחה זו שניתנה על ידי הקב"ה משך זמן רב קודם לכן, לא נתקיימה במשך כל הזמן, עד שאברהם התפלל על אבימלך; וכאשר אברהם

התפלל על אבימלך - אזי נפקדה שרה תיכף ומיד, "קודם שריפא את אבימלך", ומובן בפשטות שרפואת אבימלך היתה בסמיכות לתפלתו של אברהם (כלומר, שתיכף ומיד לאחרי תפלת אברהם התרפא אבימלך), ועוד מקודם לכן כבר נפקדה שרה, "קודם שריפא את אבימלך".

...ויתירה מזו: אפילו כאשר הבקשה על חבירו היא באופן שצריכים לפעול המשכת רצון חדש כו', ואילו הבקשה שלו היא באופן שהוא יכול לתבוע דבר שכבר הובטח לו (שנקל יותר לפעול קיום הבטחה שכבר הובטחה, מאשר לפעול ולהמשיך רצון חדש) - גם אז הנהגתו היא באופן שלכל לראש הרי הוא מבקש רחמים על חבירו, כפי שלמדים מהנהגתו של אברהם אבינו, שלכל לראש התפלל על אבימלך, למרות שתפלתו בנוגע לעצמו היא באופן שהוא מבקש ותובע דבר שכבר הובטח לו.

ואם הדברים אמורים בנוגע לאופן הנהגתו של אברהם אבינו קודם מתן תורה - הרי על אחת כמה וכמה שענין זה צריך להיות ביתר שאת וביתר עוז לאחרי מתן תורה, ובפרט שכללות הענין דאהבת ישראל הוא "כלל גדול בתורה".

...כאשר יהודי צריך דבר מסויים - עליו להתפלל להקב"ה ולבקש את צרכיו. וזוהי מצוה מן התורה - מצות עשה דתפלה: "חיוב מצוה זו כך הוא, שיהא אדם . . שואל צרכיו שהוא צריך להם", ו"לפיכך נשים ועבדים חייבין בתפלה לפי שהיא מצות עשה שלא הזמן גרמא", מה שאין כן זמני התפלה (התפלה בכל יום וזמנה) שהם מדרבנן.

ועל פי זה - כאשר הוא וחבירו צריכים לאותו דבר, יכול לטעון שלכל לראש צריך להתפלל ולבקש על עצמו, כי על ידי זה הרי הוא מקיים את המצוות עשה דתפלה, ורק אחר כך יתפלל ויבקש על חבירו. ובפרט בידעו מה שכתוב בגמרא ש"חייך קודמין לחיי חברך". וכמובא גם באגרת הקודש .

ועל זה באה ההוראה ד"כל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר כו" - המדגישה את גודל העילוי וההפלאה דאהבת ישראל - שאף על פי ש"הוא צריך לאותו דבר", אף על פי כן, לכל לראש הוא "מבקש רחמים על חבירו".

ועד כדי כך גדול הענין ד"מבקש רחמים על חבירו" - שאף על פי שהצורך שאברהם היה צריך לאותו הדבר הוא שלא בערך לגמרי לצורך של אבימלך, כי אצל אברהם אבינו דובר אודות הצורך דלידת יצחק, שעל ידו היה הקיום דכללות עם ישראל, כמו שכתוב "וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק", כלומר, שעל ידי לידת יצחק נעשה הקיום דכללות עם ישראל באופן של ריבוי, ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים - אף על

פי כן, לכל לראש התפלל אברהם על אבימלך, שמזה רואים את גודל העילוי בענין ד"מבקש רחמים על חברו".

...והנה, הענין ד"מבקש רחמים על חברו" הוא בדוגמת המצוות שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה - כי כאשר מתפלל על חברו אזי הוא מקבל את השכר ש"הוא נענה תחילה".

ומובן, שגם כאשר מתפלל על חברו לפי שיודע שעל ידי זה "הוא נענה תחילה", כלומר, שעושה זאת לשם קבלת השכר, שאז הרי התפלה על חברו אינה בשלימות, כי מה שמתפלל על חברו אין זה משום שטובתו של חברו נוגעת לו יותר מאשר טובתו האישית, כי אם משום שעל ידי זה "הוא נענה תחילה",

...הנה גם באופן כזה הרי הוא מקבל את השכר ש"הוא נענה תחילה" - מכיון שבפועל ממש הרי הוא מתפלל על חברו, וחברו מקבל תועלת על ידי תפלתו, וביחס לתועלת שמקבל חברו (מילוי צרכיו על ידי התפלה) אין נפקא מינא כלל מהי כוונתו של המתפלל (אם אמנם נוגעת לו טובת הזולת יותר מטובתו האישית, או שעושה זאת כדי לקבל את השכר ש"הוא נענה תחילה").

...אבל לאידך, מובן בפשטות שתכלית השלימות שבדבר היא - כאשר התפלה על חברו נובעת מתוך רגש אמיתי של אהבת ישראל, עד כדי כך שטובת הזולת נוגעת אצלו עוד יותר מאשר טובתו האישית, ולכן לכל לראש מתפלל על חברו.

ש"פ וירא, כ"ף מר-חשוון
(תו"מ ה'תשמ"ג ח"א ע' 474)

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה